

Pilinszky János: Tilos Csillagon

Én tiltott csillagon születtem,
a partra úzve ballagok,
az égi semmi habja elkap,
játszik velem és visszadob.

Nem is tudom, miért vezeklek?
Itt minden szisszenő talány,
ne fusson el, ki lenn a parton,
e süppedt parton rámtalál.

S ne félj te sem, ne fuss előlem,
inkább csittítsd a szenvedést,
csukott szemmel szoríts magadhoz,
szoríts merészen, mint a kést.

Légy vakmerő, ítélj tiédnek,
mint holtak lenn az éjszakát,
vállad segítse gyenge vállam,
magam már nem bírom tovább!

Én nem kívántam megszületni,
a semmi szült és szoptatott,
szeress sötéten és kegyetlen,
mint halottját az itthagzott.

SZABÓ T. ANNA: OTTHON

Az otthon az, ahol besüt a nap,
szép tiszta fal és langyos bútorok,
az ablakon túl ágak hajlanak,
ahol a zene fényesen forog.

Az otthon: ahol dolgozni lehet,
ahol írás és gyermek születik,
hol tea fő, és a kenyér meleg,
és álmodni és ébredni segít.

Az otthon az, hol könyv és kép ölel,
bekuckózol és hosszan olvasol,
ahol figyelhetsz, minden érdekel,
hisz enélkül nem jó neked sehol.

Az otthon: ismered zegét-zugát,
de ha kilincsre markol a kezéd,
alvajárón lépsz új terekbe át,
mert minden ajtód másfelé vezet.

Az otthon az, hol nem rettegsz soha,
ahol a tér is biztat és segít,
ez belső békéd biztos záloga,
itt sírhatsz is, hisz öröme derít.

Az otthon az, hol mindig süt a hold,
ahol párnádon csillag aluszik -
ahol egymásba ér a lesz s a volt:
fénybe forgat és fényleni segít.

PETŐFI SÁNDOR: MEDDIG ALSZOL MÉG, HAZÁM?

Meddig alszol még, hazám?

A kakas rég felkelt,
Kukorékolása rég
Hirdeté a reggelt.

Meddig alszol még, hazám?

Szántanak szomszédid,
S a magokéhoz oda-
Szántják földed szélit.

Meddig alszol még, hazám?

Míg rád nem gyul a ház,
Mindig, míg a félrevert
Harang föl nem lármáz?

Meddig alszol még, hazám,

Szép Magyarországom?
Föl sem ébredsz már talán,
Csak a másvilágon!

Szilágyi Domokos: Szerelmes versek a szabadsághoz

1 (INVOKÁCIÓ)

Kedvesem

úgy kínlódom a szavakkal

úgy kínlódom hogy kimondjalak

kimondjalak hogy közelebb kerülj hozzám

mert nélküled vak vagyok és néma és süket

nélküled lélegzeni sem tudok

nélküled olyan az élet

mint a szerelem nélküli csók

annyira elképzelhetetlen

mint a mozgás nélküli anyag

kedvesem

segíts hogy kimondjalak

Kedvesem

úgy kínlódom a szavakkal

úgy kínlódom hogy kimondjalak

kimondjalak mert ezzel is közelebb kerülsz hozzám

hozzám láncolnak a szavak is

mert a te neved az értelem

általad ébred magára a tudatos anyag

általad ébred magára az Osztály

mert minden tettének célja s oka

te vagy

kedvesem

segíts hogy kimondjalak

PILINSZKY JÁNOS: MINDEN LÉLEKZETVÉTEL

Minden lélekzétvétel megsebez,
és leterít valahány szívverés.
Különös, hogy a tenger halhatatlan,
holott minden hulláma végítélet.
Hogyan is igazítja sorsát, az öröklétet,
Isten, a teremtés mindörökre veszendő mezejében?
Mint a füvek lemondó élete,
mint a halandók egy-egy szívütése,
olyan lehet végülis a dicsőség,
Isten nyugalmas boldogsága.

Vörösmarty Mihály: Országháza

A hazának nincsen háza
Mert fiainak
Nem hazája;
Büszke fajnak
Küzdő pálya,
Melyen az magát rongálja,
Kincsnek, vérnek rossz gazdája.
És, oh szégyen! Rosszra, jóra
Még szavazni jár dobszóra.
Ura s rabja millióknak
Kik gyűlölnék és dacolnak;
Zsarnok, szolga egy-személyben,
Ki magával sincs békében.
S vas eszével

Jég szívével
Fölmerül a külfaj árja,
A meleg vért általjárja,
És a nemzet áll fagyottan
Tompa, zsibbadt fájdalomban.
Nincsen egy szó
Összehangzó
Honfiaknak ajakáról,
Nincsen egy tett
Az eggyé lett
Nemzet élete fájáról.

Petőfi és Arany levelezése

Öcsém, Jankó! Forradalom van, barátom, s így képzelheted, mennyire vagyok elememben! Én forradalomnak tartok minden erőszakos átalakulást; márpedig mi erőszakkal vívtuk ki a sajtószabadságot és Stancsics kibocsáttatását. Hogy ellenszegülés nem történt, ez csak azt mutatja, hogy az ellen vagy teljesen átlátta tehetetlen gyöngeségét, vagy gyáva volt megtámadni bennünket.
Pest, március 21. 1848.

Öcsém Sándor!

Mielőtt Jellasich elfoglalná Pest városát és téged bokros érdemeidért premier miniszterének* tenne, kívántam ezen soraimat hozzád lengedeztetni, avégre, hogy megtudhasd, miszerint én s az enyém még élünk.

Egyébiránt, pajtás, olyan hús akó borom lett, mint a pinty. Gyere, igyuk meg ketten: én is tizedet, te is tizedet. Vagy inkább ne igyuk: ha eljő az ellenség, lekenyerezem vele. Hogy lehet valakit borral lekenyerezni?

Szalonta, szeptember 27. 1848.

My dear Dzszenkó!*

Áj em itthagying Debrecent, zászlóaljunk Becskerekre megy holnapután, én pedig Endrődre with Úrláb* januáriusig. Tehát oda légy nekem firkáling mégpedig mocs. Tiszteleting end csókoling a tied familia és kendet, vagyok barátod P.S.

Debrecenchester*, november 15. 1848

Lackfi János: Arany vs Petőfi

ARANY

Sandri, nem vagyok az a bunyós típus,
De nem fér meg egy kocsmában két romantikus.

PETŐFI

Aranyom, nem bántottál, mint annyi más,
De most jöjjön a véres leszámolás!
Ha harc, hát harc... Melyikünk ír le jobban csatát?

ARANY

Na hát!
Jövök!
"Fegyver csörög, haló hörög,
a nap vértóba száll."

PETŐFI

Kész agyhalál!
Na de, ácsi, bácsi! Ééés
Hol a lelkesedés?
"Trombita harsog, dob pereg,
Kész a csatára a sereg!"

ARANY

Nem rossz, de ki írt több facebookos bölcsességet?

PETŐFI

"Elhull a virág, eliramlik az élet..."

SZABÓ T. ANNA: Reformkori nők

A férfinak hazája volt,
a nőnek otthona,
a férfié a parlament,
a nőé a szoba,
hová a fáradt férfifő
mint révbe, visszatért,
hol békét, ártatlan derűt
és megnyugvást remélt.

Csatába ment a katona
a nagy eszmék után,
vele maradt a szerelem,
hátramaradt a lány –
dörgés, villámlás: ágyú, kard,
esőz a honfivér
– s amelyik nő nem menekül,
mit is tehetne? Vár.

Az asszonyé a vakremény,
a férfié a tett –
de férfié lesz a remény
és asszonyé a tett:
mert leng a fekete-piros,
a gyász, vér zászlaja,
Világosnál lement a nap,
s tán nem kel fel soha –
veszve szabadság, szerelem,
és harcos ifjai –
a tiprott földből a remény
hogyan sarjadhatna ki?

Ablaknál áll a feleség,
ajtóban az anya:

és elesettet, bujdosót
mind visszavár – haza.

HELTAI JENŐ: Szabadság

Tudd meg: szabad csak az, akit
Szó nem butít, fény nem vakít,
Se rang, se kincs nem veszteget meg,
Az, aki nyíltan gyűlölhét, szerethet,
A látszatot lenézi, meg nem óvja,
Nincs letagadni, titkolni valója.

Tudd meg: szabad csak az, kinek
Ajkat hazugság nem fertőzi meg,
Aki üres jelszókat nem visít,
Nem áztat, nem ígér, nem hamisít.
Nem alkuszik meg, hű becsületéhez,
Bátran kimondja, mit gondol, mit érez.

Szabadság ! Ezt a megszentelt nevet
Könnyelműen, ingyen ajkadra ne vedd !
Tudd meg : szabad csak az,
Aki oly áhítattal mondja ki,
Mint Istenének szent nevét a jó pap.
Szabad csak az, kit nem rettent a holnap.

Ínség, veszély, kín meg nem tántorít
És lelki béklyó többé nem szorít.
Hiába őrzi porkoláb s lakat,
Az sose rab, ki lélekben szabad.
Az akkor is, ha koldus, nincstelen,
Gazdag, hatalmas, mert bilincstelen.